

4 tímar

Næmingurin kann hava hetta uppgávuarkið alla tíðina. Loyvt er at brúka orðabøkur

FØROYSKT

Vel eitt av hesum evnum:

- 1 Ungur kærleiki
- 2 Ung og innbrot
- 3 Telduspøl
- 4 Fartelefon
- 5 Brævið

Ungur kærleiki

Les yrkingina

- Skriva so, m.a. við stöði í yrkingini, eina sögu um hesi bæði hetta vakra kvöldið
- Yvirskrift: Ungur kærleiki

Minnist tú?

Tað var um heystið; eingin vindur
 hoyrdist; bara sjógvurin eitt sindur
 í fjøruni millum steinarnar teskaði
 og leskaði
 kræklingar og fliður,
 sum um dagin høvdu sitið uppi á landi
 í sólarvarma. Á tí langa sandi
 og langt niður
 í sjógvin sást mureldur at glógva;
 á firðunum hoyrdust bátar rógva.
 Sólin var farin í kavið;
 men stjörnurnar lýstu
 og vístu
 vegin á landi og leið fyrri bátum og skipum
 langt út um havið;
 tí einki skýggj sást víða hvar,
 sum kundi myrkja her ella har.

Nú kom mánin upp um fjallið.
 Sum gullperlur vóru droparnir í ánni,
 sum kom hoppandi í smáum fossum pall av palli
 og skundaði sær út ímóti vágni.

Tvey fólk – ein genta og ein drongur
 – stóðu á miðjuni
 á brúnni; hon stóð undir liðini
 á honum. Nú vildu tey ikki ganga longur;
 tí her sóu tey alt tað vakra.
 Mangan høvdu tey staðið her
 millum fjals og fjøru og grøna akra;
 men *eina sovorðna verð*
 høvdu tey ongantíð fyrr borið eyga á.
 Mánin lýsti og sá,
 at tey hildu í hendurnar hvørt á øðrum.
 Einki orð var sagt;
 tað var, sum ein stór makt
 bað tey tiga
 og forðaði kenslunum, ið trongdu seg fram við
 hørðum.

Muðurin tordi ikki at siga
 tað, sum bilgdist í barminum,
 og sum eyguni týðuliga søgdu.
 Her – langt burtur frá øllum larminum –
 var tað *ein hugi*, sum bæði høvdu.

(Úr "Streingir, ið tóna" eftir Símun av Skarði (1872-1942),
 yrkt 1896 — forlagið Fannir 1998)

Les greinina

- Hvat fær summi ung at fremja slíkan kriminalitet?
- Hvussu kann sovorðið verða fyribyrgt?
- Yvirskrift: Ung og innbrot

Eitt mál hjá barnaverndini

Seks dreingir, ein yvir 18 ár og fimm yngri, niður í 14 ára aldur, eru avdúkaðir at hava framt eina røð av innbrotum

Teir eru seks dreingir, sum í januar og februar mánaði hava verið runt í Havnini, mest í eysturbýnum og í Hoyvík, og brotið inn og stolið. Teir hava verið í barnagørðum og býlingshúsum, skúla, bussi, arbeidsskúri og aðrastaðni. Onkrastaðni hava teir tikið 4.000 krónur, aðrastaðni ein pengakassa, men flestu stolnu lutirnir hava verið stereoanlegg, videotól, telduútgerð, telefonkort og busskort.

Tá ið teir hava brotið inn, hava teir onkuntíð brúkt kúbein, onkuntíð skrávublað, men teir hava eisini fleiri ferðir stolið lyklar at kunna læsa seg inn.

Kriminalpolitiið hevur skrivað frágreiðing um innbrotini. Málið viðvíkjandi tí 18 ára gamla er latið fútanum, sum ger av, um ákæra skal verða reist. Hini málini eru øll latin barnaverndini, tí at dreingirnir eru ov ungir at føra fyri rættin. Endurgjaldskrav kann verða reist móti dreingjunum, sjálvt

um teir eru so ungir, – og eru foreldrini ikki før fyri at gjalda, verður kravið móti dreingjunum hangandi.

Kriminalpolitiið hevur upplárað hesi málini í neyvum samstarvi við barnaverndina, tí dreingirnir eru so ungir. Barnaverndin var við, tá ið dreingirnir vórðu avhoyrdir, og barnaverndin var eisini millumliðið ímillum foreldur og politi.

Vit vóna nú at hava steðgað teimum í at gera slíkt, sigur leiðarin í kriminaldeildini hjá politinum. Hann heldur, at í slíkum førum er gott at hava barnaverndina, sum kann koma uppí tíðliga og tosa við dreingirnir. Tað kann eisini hjálpa, at slík mál verða tikin upp í skúlanum, heldur leiðarin á kriminaldeildini.

Hetta er einki eindømi, at børn so miðvíst fara út at stjála. Herfyri vóru tvær 14 ára gamlar gentur avdúkaðar av video- ella sjónbandstólinum í einum klædnahandli í Havn, best sum tær royndu at stjála onkur klædnaløgg.

(Úr Dimmalætting, 7. mars 2001)

3

Telduspøl

Les tekstin

- Greið frá sjónarmiðunum í tekstinum
- Sig tína hugsan um telduspøl yvirhøvur

Eitt telduspæl, sum er nógv frammi nú, er Tomb Raider.

Høvudsleiklutin hevur hetjukvinnan Lara Croft.

Júst hetta, at ein kvinna hevur høvuðsleiklutin í einum telduspæli, fangar hugflogið. Er tað kanska tí, at málbólkurin er dreingir? Helst tað. Tað eru dreingir millum 12 og 20 ár, sum eru mest áhugaðir í spælinum.

Tað eru einar 4-5 útgávur av Tomb Raider. Sum flest onnur telduspøl er eisini hetta trídimensionalt. Hendingarnar fara fram á ymiskum veruligum støðum, t.d. byrjar 2'arin við, at Lara er á kinesiska múrinum. Haðani kemur hon til Venesia, har sum hon fær mótstøðu, at forða henni í sínum ætlanum.

Spælið er í nógvum pørtum, og raðfylgjuni ræður tú sjálvur fyri. Tú kanst eisini sjálvur broyta gongdina í hendingunum.

Tað er ikki bara tey 10-12 ára gomlu, sum spæla telduspøl. Eisini teimum 25 ára gomlu og kanska eldri við dámar væl at seta seg eina løtu framman fyri skíggjan.

Vit kunnu kanska undrast á, at vaksín fólk tíma at spæla sovorðið; tey eru jú ikki vaksín upp í eini telduverð, sum børnini í dag.

Tey spældu ludo, kort, telvaði o.a. Men kanska vilja tey royna tað, sum tey ikki høvdu móguleika til, tá ið tey vóru yngri.

Men er ikki asosíalt at sita einsamallur framman fyri einum skíggja heldur enn at spæla kort? Tí tá spæla fleiri saman.

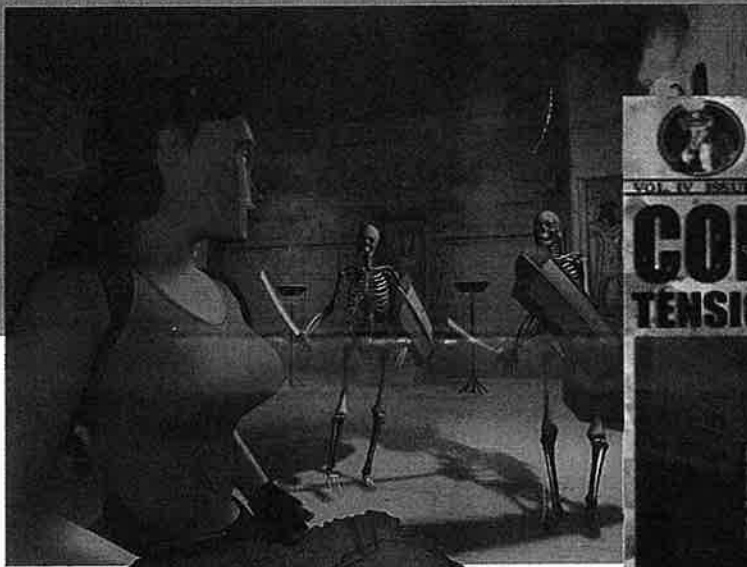
Tað er kortini ikki neyðugt at sita einsamallur og spæla teldu; hóast tú ert einsamallur, so er alnótin eitt hent amboð. Tú kanst sum einki spæla ímóti einum póllendingi, amerikanara ella øðrum úti í heimi.

Men hvat siga foreldur um hetta? Vilja tey hava børnini at spæla teldu heldur enn at spæla krógva og blunda? Geva foreldur børnunum telduspøl, tí tey ikki sleppa í frítíðarskúla, ella tí tey einki hava at gera eftir skúlatíð? Vóru familjurnar betur samansjóðaðar, áðrenn teldan kom?

Hvussu er og ikki, so er teldan komin fyri at vera. So er uppgávan hjá foreldrunum at gera av, hvussu nógv tíð børnini nýta til teldur og telduspøl.

(Sjónarmið: Elinborg Joensen, Sosialurin 2001)

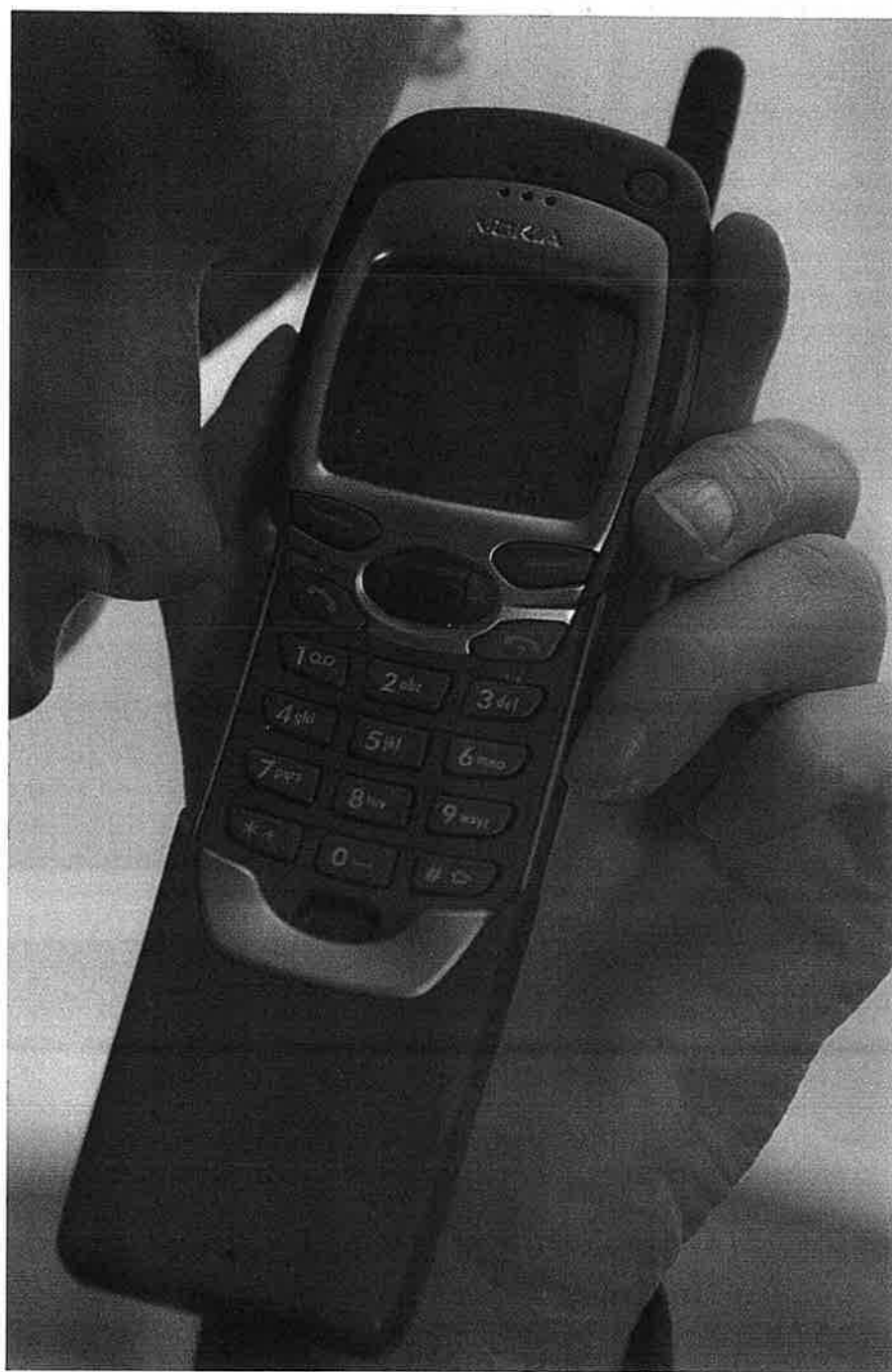

4

Fartelefon

- Skriva um evnið og sig tína hugsan um,
hvussu ungdómurin brúkar fartelefonina

5

Brævið

- Skriva um evnið

Hey tit

Hetta er bert ein lítil heilsan frá mær.

Hvussu hava tit tað?

kjkladsjflkjflkjja ælkdfsjkf djf

ældsflkfdjf læ dsajlkfjæ aælf aældkfjl

asdlkfjlkdsajf lkdfjkljdjsfk

ljdsflkdsjflkdsjflkdsjfdksljfdlsk

jdfklkdfsflkj aslækjfdaslkdjda

lkjdlskafjdlskjfdllksj fldskajfdkls

jfkdlfsjeirewuroiweuroiewiewu a aæofj

epoi roweir aæsel fjkl

poweruoiewrure akf

df shhjkrty udsfgd

kjkladsjflkjflkjja æ

ældsflkfdjf læ ds

asdlkfjlkdsajf l

ljdsflkdsjflkds

jdfklkdfsflkj a

lkjdlskafjdl

jfkdlfsjeir

epoi rowe

poweruoie

df shhjkrty

yy6ujkjklady

ældsflkfdjf læ

asdlkfjlkdsajf

